

Н. І. Моїсеєнко

Вундт Вільгельм-Макс

ВУНДТ Вільгельм-Макс (Wundt Wilhelm Max; 16. 08. 1832, Неккарау, обл. м. Мангайм, Німеччина – 31. 08. 1920, Гросботен обл. Ляйпцига) – німецький психолог, фізіолог, філософ і мовознавець. Член низки іноз. академій та наук. т-в. Медицину вивчав у Гайдельберзі. Доц., від 1864 – проф. фізіології у Гайдельберзі; від 1874 – професор кафедри індуктив. філософії в Цюриху; 1875–1917 – ординар. проф., 1889–90 – ректор Ляйпциз. університету, де організував першу в світі лаб. експерим. психології (1897). Запропонував план розроблення фізіол. психології як науки, що використовує метод лаборатор. експерименту для розчленування свідомості на елементи для з'ясування закономір. зв'язку між ними. За В., експеримент сприяє розкриттю елементар. псих. процесів, але його не можливо застосувати до склад. псих. процесів (мова, мислення). Вада психології В. – заперечення залежності психіки від законів матер. світу. 1883–1903 видавав ж. «Philosophische Studien» (20 т.). Визнавав існування опис. та істор. психології. Центр. роль у душев. житті відводив волі. У тлумаченні співвідношення душі та тіла, психічного й фізичного виходив з первинності першого чинника. На думку В., душа (дух) є фундаментом матерії, а не навпаки. Логіку розглядав як теорію форм синтезуючого мислення, на яку має спиратися методологія наук. Згідно з В., етика – апріорне знання абсолют. цінностей. Хоч опис звичаїв різних груп людей з точки зору психології утворює необхідне підґрунтя формування морал. норм, головним у цьому процесі є історично конкретизована рефлексія абсолют. цінностей. Розробив концепцію аналіт. інтроспекції, концепцію сусп. наук: незважаючи на те, що суспільство у своєму розвитку ніколи не перебуває у стані спокою, можна виділити відносно стійкі соц. стани. У розумінні філософії В. виходив з розподілу пізнання на безпосереднє сприймання, свідоме пізнання (спец. науки) і розумне

пізнання (філософія).

Основні праці

Grundzüge der physiologischen Psychologie. 1874; Zur Moral der literarischen Kritik. 1887; System der Philosophie. 1889; Naturwissenschaft und Psychologie. 1911 (усі – Ляйпциг); Введеніє въ психологию. О., 1912 Очерки психологии. Москва, 1912; Естествознание и психология. С.-Петербург, 1914.

Рекомендована література

1. Бао А. К. Нравственныя воззренія В. Вундта: Крит. изслѣдованіє. Воронеж, 1888;
2. Кениг Э. В. Вундт. Его философия и психология. С.-Петербург, 1902;
3. Селитренников А. М. Этическія и релігиозныя воззрѣнія В. Вундта. Х., 1910;
4. Ланге Н. Н. Теории В. Вундта о началѣ мира: Крит. замѣтки. О., 1912.

Бібліографічний опис:

Вундт Вільгельм-Макс / Н. І. Моїсеєнко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-30117>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).